

Scientific
and pedagogical
internship

FORMATION OF RESEARCH AND DEVELOPMENT CULTURE IN AGRICULTURAL UNIVERSITIES

January 27 – March 9, 2025
in the Republic of Latvia

ISMA
ANNO 1994

INFORMĀCIJAS
SISTĒMU
MENEDŽMENTA
AUGSTSKOLA

CONTENTS

FORMATION OF RESEARCH AND DEVELOPMENT CULTURE IN AGRICULTURAL UNIVERSITIES

Організаційні аспекти активізації науково-дослідної роботи студентів Василишина О. В.	10
Морозостійкість плодових культур як ключовий напрям інтеграції аграрної освіти України в європейський освітній простір Гаврилюк О. С.	14
Forming ecological thinking and practical skills in future specialists through the study of hydrochemistry in water bodies Kolomiitseva O. M.	16
Використання інноваційних засобів навчання в аграрних закладах вищої освіти Лозінський М. В., Устинова Г. Л.	20
Метод проєктів у викладанні дисципліни «Агрозоологія» як складова якісної підготовки здобувача зі спеціальності «Захист і карантин рослин» Меленті В. О.	25
Якісна фахова підготовка бджоляра задля стабільного розвитку галузі бджільництва Санжара Р. А.	28
Використання новітнього оптичного обладнання у сучасних дослідженнях із систематики комах в Україні Станкевич С. В.	32
The Role of Financial Risks in Shaping Research Culture in Agricultural Higher Education Institutions: Challenges and Pathways for Mitigation Storozhenko O. O.	36

DEVELOPMENT OF HIGHER ART EDUCATION IN THE REPUBLIC OF LATVIA AND UKRAINE

Практика цифрової трансформації у сфері мистецької освіти України в період російсько-української війни Долеско С. В.	42
Натуралістичні пошуки у живописі Марії Башкирцевої Дорогань І. В.	47

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ В АГРАРНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Лозінський М. В.

*доктор сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедри генетики,
селекції і насінництва сільськогосподарських культур
Білоцерківський національний аграрний університет
м. Біла Церква, Київська область, Україна*

Устинова Г. Л.

*доктор філософії з агрономії, доцент кафедри генетики, селекції і насінництва
сільськогосподарських культур
Білоцерківський національний аграрний університет
м. Біла Церква, Київська область, Україна*

Одним із головних завдань сучасної освіти є передача знань і побудова ефективної взаємодії у процесі навчальної діяльності, тобто формування здібностей цілеспрямовано освоювати професійні навички, розвивати вміння комунікації, можливість знаходити й опрацьовувати дані, розкривати свій творчий потенціал, знаходити шлях до самовираження і реалізації себе у житті. Вибір оптимального поєднання найкращих традицій діючої системи освіти, інструментарію інформаційно-комунікаційних технологій і сучасних педагогічних інновацій та тенденцій – базова проблема сучасної дидактики.

Освіта сьогодення має бути орієнтована на розвиток здібностей і життєвих компетентностей, що дозволяють швидко адаптуватися до мінливих умов, забезпечуючи повноцінну реалізацію особистісного розвитку. Необхідність формування людини з інноваційним мисленням, культурою та здатністю до

інноваційної діяльності, безперечно, зумовлена входженням світу в науково-інформаційний тип прогресу. Саме тому сучасний етап розвитку національної системи освіти визначається освітніми інноваціями, спрямованими на збереження здобутків попередніх років і, водночас, на модернізацію системи освіти відповідно до вимог часу, новітніх досягнень науки, культури та соціальної практики [1, с. 159].

Завдання, які ставляться перед сучасною освітою, чітко окреслюють основні напрямки їх реалізації. Сюди можна віднести і перехід від традиційної до інноваційної парадигми освіти, яка безпосередньо корелює із реалізацією особистісно орієнтованого й компетентнісного підходів, оскільки це забезпечує самоцінність знань, розвиток умінь їх пошуку, опрацювання інформації, отриманої із різних джерел, використання її для індивідуального розвитку та самовдосконалення.

Інноваційне навчання закладів вищої освіти направлене на підвищення пізнавальної активності здобувачів, посилення діяльнісного підходу в навчанні та реалізації спільної діяльності, спрямовану на колективну обробку навчальної інформації з виробленням нових знань кожним особисто, в оптимальному, лише для нього, режимі.

Як зазначають науковці «...інноваційне навчання – це зорієнтована на динамічні зміни в навколишньому світі навчальна й освітня діяльність, що ґрунтується на розвитку різноманітних форм мислення, творчих здібностей, високих соціально-адаптаційних можливостей особистості» [2, с. 42]. Навчальний процес має бути першочергово зорієнтованим не лише на формування комплексу знань, умінь і навичок, а й на загальний розвиток особистості, що включає методи самостійної роботи і дослідницької діяльності з метою реалізації актуальної формули «навчання впродовж життя» (*«lifelong learning»*).

На державному рівні інновації в освіті проявляються насамперед у якості рекомендацій, регламентованих законодавчими документами. Перш за все це новий Закон України «Про освіту», який став базовим для усіх інших спеціальних законів у сфері освіти та її суттєвого реформування. Нагальні вимоги до сучасних ЗВО, які визначає цей Закон, конкретизовано в Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, а саме: «...модернізація і розвиток освіти повинні набути випереджального безперервного характеру, гнучко реагувати на всі процеси, що відбуваються в Україні та світі» [3, с. 45].

Галузь інноваційної педагогіки є досить новою та перебуває у процесі становлення, її категоріально-понятійний апарат (тобто методологічні основи) повністю не сформований, що властиво будь-якій іншій науці на окресленому етапі, наявні певні розбіжності у тлумаченні одних і тих же понять різними її авторами. Проте, розуміння основного тезаурусу, що розкриває сутність інноваційної освіти, є досить актуальним завданням.

Інновації не виникають самі по собі, а є результатом наукових пошуків як окремих науково-педагогічних працівників, так і цілих колективів. Основою інноваційних процесів в освіті є упровадження досягнень психолого-педагогічної науки в практику, вивчення, узагальнення і поширення передового вітчизняного та іноземного педагогічного досвіду.

Сучасні інноваційні педагогічні технології характеризуються тим, що: збагачують навчальний процес за рахунок впровадження активних, аналітичних і комунікативних способів навчання; забезпечують високий рівень навчально-виховного процесу; формують та розвивають компетентність фахівців; забезпечують становлення та розвиток аналітичних, організаційних, проектних, комунікативних навичок; розвивають здібності до прийняття вірних рішень у нестандартних ситуаціях; формують уміння будувати власні освітні програми; є ресурсом для зміни змісту

освіти і структури начального процесу відповідно до міжнародних вимог; підвищують показники досягнень структурних компонентів процесу технологізації навчання; орієнтовані на стимулювання творчого потенціалу [4, с. 71].

Доцільно виділити серед різноманіття сучасних інноваційних технологій, що використовуються в освітньому процесі закладів вищої освіти, технології: ситуаційного навчання, ігрові, проектні, проблемного навчання, інформаційно-цифрові, вирішення винахідницьких завдань, особистісно-орієнтованого навчання, інтерактивні, критичного мислення, контекстного навчання, модульну та інші.

Нами, під час проведення лекційних і семінарських занять для підготовки здобувачів спеціальності 201 Агрономія, практикується застосування таких інноваційних засобів, як рольові й ділові ігри, тренінги, віртуальні лабораторії, інтерактивні методи («кейс-метод», «мозковий штурм», дискусія), вирішення проблемних задач, фасилітація. Використання рольових і ділових ігор для моделювання реальної ситуації спілкування забезпечує підвищення інтересу здобувачів до навчання за фахом, сприяє оволодінню ними навичок співробітництва, уміння висловлюватись та дослухатися до думки співрозмовника. Проекти та практичні завдання, що базуються на реальних викликах та проблемах, стимулюють студентів до активного залучення та самостійної роботи, що дозволяє їм визначити свої індивідуальні інтереси та визначити напрямок подальшої діяльності, стимулюючи розвиток особистих навичок, адаптуючи навчальний процес під індивідуальні потреби.

В рамках науково-дослідної роботи розглядаються принципи і методи формування колективного професіоналізму для виконання наукових проектів та засоби підвищення ефективності роботи здобувачів. Сюди можна віднести презентацію результатів проєктної діяльності у формі конкурсу-захисту. У форматі

web-квесту можна запропонувати здобувачам провести дослідження наукових джерел, скласти бібліографічний покажчик та розробити власну анотацію до кожної наукової праці, що дозволяє сформувати культуру мислення, логіку у виконанні дій, вміння працювати із сучасними джерелами інформації. На практичних заняттях доцільно пропонувати студентам розв'язування завдань з використанням індивідуальних робочих листів, які дозволяють знайти ефективні розв'язки, враховуючи всі обставини.

Онлайн формат викладання дисциплін створює виклики, одночасно представляючи нові можливості. Так, застосування мультимедіа, використання інфографіки, дозволяє викладачу краще ілюструвати теоретичні положення лекції. Демонстрація презентацій здобувачами, висловлювання їхньої власної думки в чаті, проведення голосування, беззаперечно забезпечує зворотній зв'язок в колективі. Застосування різноманітних месенджерів (*Telegram, Viber, WhatsApp* та ін.) дозволяє оптимізувати і активізувати комунікацію між студентами та викладачем.

Беззаперечною допомогою в навчальному процесі, особливо в умовах дистанційного навчання, є використання інтерактивних цифрових інструментів (*Jamboard, Miro, Kahoot!, Trelo, Quizlet, Discord* тощо).

Використання необмежених можливостей інноваційних технологій, спрямованих на високий рівень освітньої діяльності, забезпечує оптимальне поєднання в навчальному процесі освітньої, наукової та інноваційної діяльності, формування свідомої особистості з умінням вільно мислити та самоорганізовуватися, що, на нашу думку, є особливо актуальним в сучасних умовах.

Література:

1. Шарата Н. Г. Інноваційність в освіті – ознака сучасності. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка*. 2012. № 97. С. 158–160.

2. Химинець В. В. Роль інноваційної освіти у сталому розвитку територіальних еколого-економічних систем. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Економіка*. 2016. № 1(2). С. 39–44.

3. Череднік Д., Даньшева С. Інноваційні процеси в освіті. *Новий Колегіум*. 2018. № 3. С. 44–47.

4. Даниленко Л. І. Управління процесом здійснення інноваційної діяльності в системі загальної середньої освіти. *Післядипломна освіта в Україні*. 2003. № 3. С. 70–74.

МЕТОД ПРОЄКТІВ У ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «АГРОЗООЛОГІЯ» ЯК СКЛАДОВА ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧА ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ЗАХИСТ І КАРАНТИН РОСЛИН»

Меленті В. О.

*доктор філософії з захисту рослин,
старший викладач кафедри зоології, ентомології,
фітопатології, інтегрованого захисту і карантину рослин
імені Б. М. Литвинова,
Державний біотехнологічний університет
м. Харків, Україна*

У сучасних умовах перед викладачем стоїть непросте завдання – підготувати фахівця з захисту і карантину рослин європейського рівня. Саме зараз Україні потрібні фахівці аграрного профілю нової формації, які будуть орієнтуватися у нескінченному потоці нової інформації, будуть йти в ногу з розвитком інформаційних інновацій, поповнювати свої знання науковими новинками. Сутністю інноваційних процесів